

საქართველო-ნატოს ურთიერთობა და ამერიკის შეერთებული შტატები

აბსტრაქტი. სოციალიზმის საერთაშორისო სისტემის ნგრევამ და პოსტსაბჭოთა სივრცეში ახალი სუვერენული სახელმწიფოების აღმოცენებამ გამოიწვია, მსოფლიოს პოლიტიკური რუკის კორექტირება, ახალი სახელმწიფოების წარმოშობა და გლობალური გეოსტრატეგიული ცვლილებები, რამაც სათავე დაუდო საერთაშორისო ურთიერთობათა ახალ ეპოქას. წარმოიშვა ძალთა ახალი ცენტრები, რომელთა შორის გავლენის სფეროებისთვის გაჩაღებულმა ბრძოლამ კიდევ უფრო დაძაბა საერთაშორისო წინააღმდეგობები.

სამხრეთ კავკასია, უფრო ფართო გაგებით, შავი ზღვა-კასპიისპირეთის რეგიონი, იქცა გლობალური და რეგიონული მასშტაბის ზესახელმწიფოების მეტოქეობის ერთ-ერთ ყველაზე მიმზიდველ სივრცედ „ცივი ომის“ შემდგომ ეპოქაში, რომელმაც დაპირისპირების უმაღლეს დონეს აღნიშნული მოვლენების დროს მიაღწია.

1. ნატო გააქტიურდა რეგიონში და ინტენსიურად დაიწყო შავ ზღვაში სამხედრო ნაოსნობა, ერთობლივი წვრთნები და „ფლაგ შოუ ვიზიტები“.

2. ევროკავშირი და ნატო ბულგარეთ-რუმინეთის მიმართულებით გაფართოვდა (2007 წ.), ხოლო რეგიონის სამმა სახელმწიფომ - უკრაინამ, საქართველომ და მოლდავეთმა - ბუქარესტის 2008 წლის სამიტზე მიიღეს მტკიცე პირობა, რომ ისინი ერთ დღეს ალიანსის წევრები გახდებოდნენ.

ამ და სხვა მოვლენებმა, შავი ზღვა და მასთან სამხრეთ კავკასია აქცია გლობალური პოლიტიკის ერთ-ერთ საკვანძო საკითხად.

Georgia-NATO relations and the United States of America

Abstract. The collapse of the international system of socialism and the emergence of new sovereign states in the post-Soviet space led to the correction of the political map of the world, the emergence of new states and global geostrategic changes, which ushered in a new era of international relations. New centers of power emerged, between which the struggle for spheres of influence intensified international contradictions.

The South Caucasus, in a broader sense, the Black Sea-Caspian region, has become one of the most attractive spaces of global and regional superpower rivalry in the post-Cold War era, which reached its highest level of confrontation during the aforementioned events.

1. NATO became active in the region and intensively started military sailing, joint exercises and "flag show visits" in the Black Sea.

2. The European Union and NATO expanded in the direction of Bulgaria-Romania (2007), and the three states of the region - Ukraine, Georgia and Moldova - made a firm promise at the 2008 summit in Bucharest that they would one day become members of the alliance.

These and other events made the Black Sea and the South Caucasus with it one of the key issues of global politics

სოციალიზმის საერთაშორისო სისტემის ნგრევამ და პოსტსაბჭოთა სივრცეში ახალი სუვერენული სახელმწიფოების აღმოცენებამ გამოიწვია, მსოფლიოს პოლიტიკური რუკის კორექტირება, ახალი სახელმწიფოების წარმოშობა და გლობალური გეოსტრატეგიული ცვლილებები, რამაც სათავე დაუდო საერთაშორისო ურთიერთობათა ახალ ეპოქას. წარმოიშვა ძალთა ახალი ცენტრები, რომელთა შორის გავლენის სფეროებისთვის გაჩაღებულმა ბრძოლამ კიდევ უფრო დაძაბა საერთაშორისო წინააღმდეგობები.

სამხრეთ კავკასია, უფრო ფართო გაგებით, შავი ზღვა-კასპიისპირეთის რეგიონი, იქცა გლობალური და რეგიონული მასშტაბის ზესახელმწიფოების მეტოქეობის ერთ-ერთ

ყველაზე მიმზიდველ სივრცედ „ცივი ომის“ შემდგომ ეპოქაში, რომელმაც დაპირისპირების უმაღლეს დონეს აღნიშნული მოვლენების დროს მიაღწია.

1. ნატო გააქტიურდა რეგიონში და ინტენსიურად დაიწყო შავ ზღვაში სამხედრო ნაოსნობა, ერთობლივი წვრთნები და „ფლაგ შოუ ვიზიტები“.
2. ევროკავშირი და ნატო ბულგარეთ-რუმინეთის მიმართულებით გაფართოვდა (2007 წ.), ხოლო რეგიონის სამმა სახელმწიფომ - უკრაინამ, საქართველომ და მოლდავეთმა - ბუქარესტის 2008 წლის სამიტზე მიიღეს მტკიცე პირობა, რომ ისინი ერთ დღეს ალიანსის წევრები გახდებოდნენ.

ამ და სხვა მოვლენებმა, შავი ზღვა და მასთან სამხრეთ კავკასია აქცია გლობალური პოლიტიკის ერთ-ერთ საკვანძო საკითხად.

2001 წლის 11 სექტემბრის ცნობილმა ტერორისტულმა აქტმა, რასაც შეერთებული შტატების მხრიდან მოჰყვა სამხედრო ოპერაციები: ავღანეთში და მოგვიანებით, ერაყშიც, სამხრეთ კავკასიის ინტერესი ვაშინგტონის მხრიდან გაზარდა. საქართველომ თავი ანტიტერორისტული კოალიციის წევრად გამოაცხადა და ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო ძალებს თავისი საჰაერო და სახმელეთო ტერიტორიების გამოყენება შესთავაზა. „ანტიტერორისტული კოალიციის ფორმირება, აშშ-ის საგარეო სტრატეგიის განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენდა“. აღნიშნულიდან გამომდინარე შეიძლება ითქვას, რომ სამხრეთ კავკასიის რეგიონს, რომელსაც „ფართო ახლო აღმოსავლეთის“ შესახებ ახლად ფორმირებული ამერიკული კონცეფციის ფარგლებში ერთ-ერთი ცენტრალური ადგილი ეკავა, განსაკუთრებული დატვირთვა მიენიჭა. ეს რეგიონი პირდაპირ ემიჯნება იმ არსებულ (ან პოტენციურ) „ცხელ წერტილებს“, რომელთა გადაწყვეტაც, აშშ-ის საგარეო პოლიტიკის პრიორიტეტულ მიმართულებებს წარმოადგენდა და წარმოადგენს. სამხრეთ კავკასიის რეგიონს, (განსაკუთრებით საქართველოს) ნატო-ში ინტეგრაციისა და ანტიტერორისტულ კოალიციაში მონაწილეობის გზით, ისტორიული შესაძლებლობა მიეცა, გამხდარიყო ევრო-ატლანტიკური უსაფრთხოების არქიტექტურის განუყოფელი ნაწილი.

ჩვენი ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის ასამაღლებლად ყველაზე მნიშვნელოვანი გახლავთ NATO-სთან ურთიერთობა. აშშ ცალსახად უჭერს მხარს „ნატო-ს“ ბლოკის გაფართოვებას საქართველოსა და უკრაინის ხარჯზე. მეცნიერთა უმრავლესობის შეფასებით, საქმე ეხება აშშ-ის გავლენის კიდევ უფრო გაფართოებას არა მხოლოდ კავკასიაში, არამედ ცენტრალურ აზიასა და მთელს ევრაზიაში (გრძელვადიან პერსპექტივაში). ამ კონტექსტში, ვაშინგტონი სამხრეთ კავკასიას განიხილავს, როგორც მნიშვნელოვან სატრანზიტო დერეფანს, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელი გახდება კონტროლის განხორციელება ევრაზიის ისეთ ძლიერ სახელმწიფოებზე, როგორებიცაა რუსეთი, ირანი, ყაზახეთი, ჩინეთი, ინდოეთი და ა.შ. შეიძლება ითქვას, რომ აშშ-ის მიერ სამხრეთ კავკასიის სახელმწიფოებთან (თუნდაც მხოლოდ აზერბაიჯანსა და საქართველოსთან) სამხედრო თანამშრომლობის განვითარება მნიშვნელოვნად უწყობდა ხელს რეგიონში სტაბილური ვითარების შექმნას და ამ ქვეყნების დამოუკიდებლობის კიდევ უფრო განმტკიცებას, რაც ამერიკის სტრატეგიული ინტერესების სფეროშიც შედიოდა. ბუნებრივია, კავკასიაში აშშ-ის ინტერესთა სფეროში, არა მხოლოდ ნავთობი შედიოდა. ბრუნდა შაფერი და სხვა მკვლევრები აღნიშნავენ, რომ „2001 წლის 11 სექტემბრის შემდეგ საქართველომ განსაკუთრებული მნიშვნელობა შეიძინა ვაშინგტონისათვის ტერორიზმთან ბრძოლის კონტექსტშიც“. (პიპინაშვილი:2009).

ბუნებრივია საქართველოც, სხვადასხვა ნაბიჯებს დგამდა NATO-სთან დასაახლოებლად. ჩვენმა ქვეყანამ, განახორციელა თავდაცვის ფართომასშტაბიანი რეფორმა, რის შედეგადაც თანდათანობით ჩამოყალიბდა, ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის სტანდარტების შესაბამისი გაზრდილი შესაძლებლობების მქონე, თანამედროვე, ეფექტიანი და მდგრადი შეიარაღებული ძალები, რომელთაც ძალა შესწევთ დაძლიონ ეროვნული უსაფრთხოების წინაშე მდგარი სამხედრო საფრთხეები. NATO-სთან „ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა“ და მიმდინარე თავდაცვის სისტემის სტრატეგიული

მიმოხილვა საფუძვლად უდევს ზემოაღნიშნული რეფორმების განხორციელებას და მდგრადობას.

საქართველო NATO-ს განიხილავს როგორც კოლექტიური თავდაცვის ორგანიზაციას, რომელიც ევროატლანტიკურ სივრცეში უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის უზრუნველყოფის უმთავრესი მექანიზმია. NATO-სთან თანამშრომლობა ხელს უწყობს საქართველოში დემოკრატიული ღირებულებების განმტკიცებას, დემოკრატიული რეფორმების განხორციელებას, განსაკუთრებით – თავდაცვის სფეროში, ასევე უსაფრთხო და სტაბილური გარემოს ჩამოყალიბებას. NATO-ში გაწევრიანებით საქართველო არა მარტო სამხედრო და პოლიტიკური უსაფრთხოების უპრეცედენტო გარანტიებს მიიღებს, არამედ თავის წვლილს შეიტანს ევროპის, განსაკუთრებით შავი ზღვის რეგიონის უსაფრთხოების განმტკიცებაში. საქართველომ თავისი მზადყოფნა, გაიზიაროს კოლექტიური უსაფრთხოების პასუხისმგებლობა, უკვე დაამტკიცა ანტიტერორისტულ ოპერაციებში, სამხედრო კონტინგენტის გაგზავნით.

ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსში გაწევრიანება საქართველოს, როგორც ნატოს ასპირანტი ქვეყნის, საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის ერთ-ერთი ძირითადი პრიორიტეტია. ნატოს წევრობა მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს ქვეყნის უსაფრთხოებას და ხელს შეუწყობს პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სტაბილურობას. ნატოსთან თავსებადობის გაზრდის მიზნით, საქართველოს შეიარაღებული ძალები აგრძელებს, ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის გაღრმავებას და მონაწილეობას ღებულობდა, ერთობლივ წვრთნებსა და მრავალეროვნულ საერთაშორისო ოპერაციებში. ნატოს ეგიდით წარმოებულ საერთაშორისო ოპერაციებში მონაწილეობით საქართველო სრულად იზიარებს გლობალური გამოწვევებიდან მომდინარე საფრთხეებს, იღებს თავის წილ პასუხისმგებლობას საერთაშორისო საზოგადოების წინაშე და ამაჯდროულად, იძენს მნიშვნელოვან გამოცდილებასა და ცოდნას, რაც ემსახურება ეროვნული უსაფრთხოების განმტკიცებას და ზრდის ნატოსთან თავსებადობას. ნატოსთან აქტიურ ურთიერთობაში საქართველოს დახმარებას უწევდა და უწევს შეერთებული შტატები, ჩვენი ქვეყნის სტრატეგიული პარტნიორი. საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო აქტიურად თანამშრომლობს აშშ-ის თავდაცვის დეპარტამენტთან და მიისწრაფვის არსებული თანამშრომლობის კიდევ უფრო გაღრმავებისა და გააქტიურებისკენ. თანამედროვე, კარგად მომზადებული და სათანადოდ აღჭურვილი შეიარაღებული ძალები წარმოადგენს ქვეყნის დამოუკიდებლობის, სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნების ქვაკუთხედს. საქართველო გააგრძელებს შეიარაღებული ძალების შესაძლებლობების გაუმჯობესებას, რათა უზრუნველყოფილ იქნას მასზე დაკისრებული ამოცანებისა და ქვეყნის მიერ ნაკისრი საერთაშორისო ვალდებულებების წარმატებით შესრულება. თავდაცვის სამინისტრო განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს შეიარაღებული ძალების საბრძოლო მზადყოფნის შენარჩუნებასა და ამაღლებას. ამ მხრივ მნიშვნელოვანია ნატოსთან თანამშრომლობის გაღრმავება, მრავალეროვნულ ოპერაციებსა და წვრთნებში მონაწილეობა და თავდაცვის სფეროში ორმხრივი სამხედრო თანამშრომლობა ნატოსა და პარტნიორ ქვეყანა ამერიკის შეერთებულ შტატებთან ერთად.

2004 წლის 29 ოქტომბერს NATO-მ დაამტკიცა საქართველოს NATO-სთან თანამშრომლობის ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა (IPAP), რომლის შესრულებას არსებითი მნიშვნელობა აქვს NATO-ში გაწევრიანებისათვის. ეს გეგმა ითვალისწინებს კომპლექსურ რეფორმებს პოლიტიკის, თავდაცვის, უსაფრთხოების, ეკონომიკის და სხვა სფეროებში, რაც აუცილებელია საქართველოს სტაბილურ დემოკრატიულ ქვეყნად და NATO-ს სანდო პარტნიორად გადასაქცევად. თავად ამ ურთიერთობების განმსაზღვრელი გახდა აღნიშნული ინსტიტუტების წარმომადგენლებთან ერთად შემუშავებული სტრატეგიული დოკუმენტი - ნატოსთან ინდივიდუალური პარტნიორობის და ევროკავშირის სამეზობლო პოლიტიკის სამოქმედო გეგმები. IPAP და ENP AP შესაბამისად 2004 და 2006 წლებში იქნა მიღებული. ორივე დოკუმენტი ეხებოდა უსაფრთხოების სექტორისა და პოლიტიკის თემას. მაგალითისთვის, IPAP -ის პირველი თავი ზოგად პოლიტიკურ

საკითხებს და დემოკრატიზაციას ეხება. (დარჩიაშვილი: 2008). ამასთან, უსაფრთხოების ტრადიციული პრობლემატიკა ნატოს კომპეტენციაა. SDR-ის შემუშავების და გამხილვის პროცესი 2007 წლის ნოემბერში, პრეზიდენტის მიერ ხელმოწერით დასრულდა. ამ დოკუმენტის შექმნა ქვეყნის ხელისუფლებას ნატოსთან ინდივიდუალური პარტნიორობის გეგმის მიხედვით ჰქონდა ვალდებულად აღებული. SDR აჯამებს თავდაცვის სფეროში ხელისუფლების მიერ შემუშავებულ სტრატეგიულ დოკუმენტს, არსებითად ეს სქელტანიანი დოკუმენტი არის უნარებზე დაფუძნებული ძალთა სტრუქტურის მიმოხილვის და დაგეგმვის პროცესის ინსტიტუციონალიზმის პირველი მცდელობა.

შემდეგი მნიშვნელოვანი ურთიერთობა აშშ-ის შუამავლობით NATO-სთან გახლდათ 2005 წელს ყირიმი „მშვიდობის“ ფარი -2005“ სწავლება. ყირიმის ქალაქ ფეოდოსიაში საერთაშორისო სამხედრო -საზღვაო სწავლებები, კოდური სახელწოდებით „მშვიდობის ფარი-2005“ გაიმართა. NATO-ს წევრი და პარტნიორი 36 ქვეყნის წარმომადგენლებთან ერთად წვრთნებში ქართველი სამხედროებიც მონაწილეობდნენ. სწავლებებზე ქართულ მხარეს შეიარაღებული ძალების პირველი ქვეითი ბრიგადის მსუბუქი ქვეითი ოცეული წარმომადგენდა. რომელსაც ბრიგადის მეთაურის მოადგილე, მაიორი ირაკლი ჭუმბურიძე ხელმძღვანელობდა. ქართული ქვედანაყოფი ამერიკული ასეულის შემადგენლობაში იმყოფებოდა. (სამხედრო ჟურნალი „არსენალი“: 2005).

2005 წლის ივნისში საქართველოს თავდაცვის მინისტრი ირაკლი ოქრუაშვილი ვაშინგტონში იმყოფებოდა. პენტაგონში შეხვედრისას, აშშ-ის და საქართველოს თავდაცვის მინისტრებმა, აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტების მოწესრიგების საკითხები განიხილეს. მოლაპარაკებების მეორე მნიშვნელოვანი თემა საქართველოს ნატოსთან „ინდივიდუალური პარტნიორობისა“ და ნატოს „პარტნიორობა მშვიდობისთვის“ თანამშრომლობის ფარგლებში არსებული გეგმის შესრულება გახდა. ირაკლი ოქრუაშვილმა განაცხადა, საქართველო ყველაფერს გააკეთებს იმისთვის, რომ 2006 წლის ბოლოსათვის ალიანსში შესვლის კანდიდატი გახდეს. ამაში თბილისს ვაშინგტონის დახმარების იმედი აქვს. სხვა საკითხებთან ერთად განიხილებოდა სამხედრო თანამშრომლობის სფეროში არსებული თემები, მათ შორის აშშ-ის მიერ ქართველი ოფიცრების მომზადების პროგრამის რეალიზაცია. „არ გვსურს, რომ რომელიმე არაკეთილგანწყობილი ქვეყანა გვაფერხებდეს და ამით ხელს უშლიდეს ჩვენს სწრაფვას ნატოსკენ. გვსურს ჩვენი ამერიკელი კოლეგები დავარწმუნოთ იმაში რომ საქართველოს ალიანსში გაწევრიანებისას შეიძლება დაუჭირონ მხარი კონფლიქტურ ზონებთან დაკავშირებული საკითხის მოგვარების გარეშე“. დასძინა ოქრუაშვილმა.

მომდევნო წელს, 2006 წლის თებერვალში კრწანისში საწყისი საბრძოლო მომზადების ახალი პროგრამა დაიწყო. მომზადება პირველი და მეორე ბრიგადების ლოგისტიკის ორმა ბატალიონმა გაიარა. ფიზიკური და სამტაბო მომზადება, სპეციალობის მიხედვით, სატრანსპორტო სარემონტო და მომარაგების ქვედანაყოფებს ჩაუტარდათ. 600 სამხედრო მოსამსახურეს ამერიკელი სამხედრო ინსტრუქტორები ცხრა კვირის განმავლობაში ამზადებდნენ. ცხრაკვირიანი წვრთნების დასრულების შემდეგ, ორივე ბატალიონის პირადი შემადგენლობამ ვაზიანის სამხედრო ბაზის ტერიტორიაზე დამატებითი პრაქტიკულ მომზადებაც გაიარა. მომზადების შემდეგ, კრწანისის ეროვნულ სასწავლო ცენტრში, ქართულ-ამერიკული სტაბილურობის შენარჩუნების ოპერაციების პროგრამის (SSOP) ფარგლებში მომზადებულმა ლოგისტიკური უზრუნველყოფის ასეულმა საჩვენებელი წვრთნები გამართა. მისი მიზანი მზადების პერიოდში შესასწავლი მასალის პრაქტიკული განხორციელება იყო. SSOP-ის ფარგლებში ოთხთვიან საწვრთნელ კურსს, ამერიკელი საზღვაო ქვეითები ხელმძღვანელობდნენ. ისინი ქართველ სამხედროებს NATO-ს სტანდარტების შესაბამისად ამზადებდნენ. საბრძოლო კურსი ითვალისწინებდა: ტაქტიკურ-საცეცხლე და ტოპოგრაფიულ მომზადებას, ასევე თავდაცვისთვის პოზიციების შერჩევისა და ჩასაფრების ტექნიკის დაუფლებასა, სამშვიდობო ოპერაციების განხორციელებას.

2006 წლის 28-29 ნოემბერს გაიმართა NATO-ს რიგის სამიტი. ამ სამიტს „ტრანსფორმაციის სამიტი“ ეწოდა. ტრანსფორმირება კი, ძირითადად შემდეგ მიმართუ-

ლებებს უნდა შეხებოდა: ტერორიზმსა და სხვა გლობალურ საფრთხეებზე რეაგირებას, NATO-ს სარდლობისა და ჯარების ოპერატიულ თავსებადობას საბრძოლო მოქმედებათა თეატრზე და ალიანსის ოპერაციებში წილობრივი მონაწილეობის გაზრდას.

რიგის სამიტზე აკრედიტებული 1500 ჟურნალისტის საერთო შეფასებით ამ მსოფლიო დონის შეხვედრის მთავარი ინტრიგა იყო ორი პოსტსაბჭოთა ქვეყანა, ლატვია როგორც სამიტის მასპინძელი, პირველი პოსტსაბჭოთა ქვეყანა და საქართველო, რომელიც პარლამენტის თავჯდომარე ნინო ბურჯანაძე, ერთადერთი მაღალი რანგის, პოლიტიკური ლიდერი გახლდათ, რომელიც საპატიო სტუმრის სტატუსით ესწრებოდა რიგის სამიტს. მანსპინძლების ძალისხმევით 27 ნოემბერს, ერთი დღით ადრე, ვიდრე NATO-ს სამიტი გაიხსნებოდა საქართველოსადმი მიძღვნილი საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართა, რომელზეც ამერიკის სენატის თავადცვისა და ეროვნული უშიშროების კომიტეტის თავჯდომარემ რიჩარდ ლუგარმა ყველა გააოცა პროქართული პოზიციით. ლუგარმა მოუწოდა, NATO-ს „საქართველო დაჩქარებული წესით, მიუღოთ, გაწევრიანების სამოქმედო გეგმაში.

საქართველოზე ყურადღება გაამახვილა, პრეზიდენტმა ჯორჯ ბუშმაც რიგის უნივერსიტეტში სიტყვით გამოსვლისას. ჯორჯ ბუშის თქმით, რეფორმების გატარების შესაბამისად ვაშინგტონი შემდგომშიც დაუჭერს მხარს საქართველოს ალიანსში გაწევრიანებას. შესაბამისად დეკლარაციაში, რომელიც რიგის სამიტმა, 29 ნოემბერს მიიღო, საქართველო - NATO-ს ურთიერთობაზე ერთბაშად ორ პუნქტშია ლაპარაკი. 37-ე და 39-ე პუნქტებში არა მხოლოდ საქართველოსა და უკრაინის მიმართ, მტკიცე მხარდაჭერაზეა ლაპარაკი, არამედ NATO-ს ქვეყნების მოლოდინზე რომ გაგრძელდება პროგრესი, პოლიტიკურ ეკონომიკურ და სამხედრო სფეროებში რაც ითვალისწინებს, სასამართლო სისტემის რეფორმირების გაძლიერებას, ასევე საქართველოს ტერიტორიაზე, არსებული კონფლიქტების მშვიდობიან მოგვარებას. NATO-ს დეკლარაცია, აგრეთვე, მოუწოდებს, რეგიონის ყველა წევრ ქვეყანას, კონსტრუქციულად ჩაერთონ, რეგიონის მშვიდობისა და სტაბილურობის გაძლიერებაში. წესით ამაზე უფრო მეტისა და უფრო კონკრეტულად თქმა ერთი დეკლარაციის ფარგლებში შეუძლებელია.

საერთაშორისო ტერორიზმი საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოებისათვის მნიშვნელოვანი საფრთხეა. საქართველო, როგორც საერთაშორისო ანტიტერორისტული კოალიციის აქტიური მონაწილე, შესაძლოა იქცეს საერთაშორისო ტერორისტული აქტების სამიზნედ. ტერორისტული აქტები შეიძლება განხორციელდეს ეროვნული უსაფრთხოებისათვის სტრატეგიული მნიშვნელობის მქონე ინფრასტრუქტურაზე ან/და ობიექტებზე, განსაკუთრებით – საერთაშორისო ნავთობ და გაზსადენებზე და საქართველოში მდებარე სხვა სახელმწიფოების კუთვნილ ობიექტებზე. საქართველოს ამ მხრივ დიდი წვრილი შეაქვს ამერიკის შეერთებულ შტატებთან ერთად ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

საქართველო-ამშ-ის თანამშრომლობა ანტიტერორისტულ ოპერაციებში ქვეყნის გარეთ ჯერ კიდევ ვარდების რევოლუციამდე დაიწყო და შემდეგ უფრო გაღრმავდა. ჩვენ ქვეყანას შეერთებულ შტატებთან ერთად დიდი წვრილი შეაქვს, მსოფლიო მშვიდობის დასამყარებლად და ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში. საქართველო ანტიტერორისტულ ოპერაციებში მონაწილეობას 2004 წლიდან უკვე აქტიურად ახორციელებს. მათგან გამოსაყოფია რამდენიმე მნიშვნელოვანი თანამშრომლობა.

მე-11 მექანიზებული ბრიგადის 113-ე შავნაბადას მსუბუქ-ქვეითთა ბატალიონის სრული შემადგენლობა ერაყში სამშვიდობო მისიით გაემგზავრა 2005 წელს. „შავნაბადას ბატალიონმა „წვრთნისა და აღჭურვის“ პროგრამა 2003 წლის მაისში დაიწყო. შემდეგ პერიოდში, მხარდაჭერისა და სტაბილურობის ოპერაციების უზრუნველყოფის პროგრამის (SSOP) ფარგლებში გაწვრთნილი ორი ქართული ბრიგადა, ასევე ამერიკელებთან ერთად ერაყში იბრძოდა მსოფლიო მშვიდობის დასამყარებლად. „ოპერაცია ერაყის გათავისუფლებისთვის“ დაწყებიდან 2008 წლის აგვისტომდე, 7800 ქართველმა ჯარისკაცმა შეერთებული შტატების ძალებთან ერთად იმსახურა ერაყში. ამერიკული მხარე მაღალ შეფასებას აძლევდა საქართველოს თანამონაწილეობას ერაყის სამშვიდობო ოპერაციებ-

ში. 2005 წლის დასაწყისიდან ერაყში 859 ქართველი სამხედრო მოსამსახურე იმყოფებოდა, რომლებიც სამშვიდობო ოპერაციებში მონაწილეობდნენ. ერაყში ვითარების კომენტირებისას აშშ-ის თავდაცვის მდივანმა, დონალდ რამსფელდმა მაღალი შეფასება მისცა ქართველების მონაწილეობას ოპერაციებში. მან განსაკუთრებულად აღნიშნა ქართველების გამბედაობა და თავდადება. მისი თქმით, ისინი ანტიტერორისტული კოალიციის შემადგენლობაში ღირსეულად წარმოადგენენ სამშობლოს.

2005 წელს აშშ-ის პრეზიდენტმა ჯორჯ ბუშმა საქართველოში ვიზიტისას, თავისუფლების მოედანზე წარმოთქმულ სიტყვაში მნიშვნელოვანი ადგილი ერაყსა და ავღანეთში მყოფ ქართველ ჯარისკაცებსაც დაუთმო. „თქვენ ეხმარებით სხვა ქვეყნებს თავისუფლებისთვის ბრძოლაში, როცა ავღანელმა ხალხმა ქვეყნის პირველ დემოკრატიულ საპრეზიდენტო არჩევნებში მიიღო მონაწილეობა. ქართველი ჯარისკაცები იქ წესრიგის დასაცავად იმყოფებოდნენ, როდესაც ერაყში, ტერორისტული ძალადობა, მძაფრდებოდა საქართველომ აჩვენა თავისი გამბედაობა. თქვენ ერაყში ხუთმაგად გაზარდეთ ჯარისკაცების რიცხვი: ერაყელები, ამერიკელები და ჩვენი კოალიციის მოკავშირეები ამისთვის მადლობელნი არიან“ განაცხადა ჯორჯ ბუშმა. მალევე ბუშის ვიზიტის შემდეგ იმავე წლის 10 სექტემბერს საქართველომ ქუთაისის მეორე ბრიგადის 21-ე ბატალიონის პირადი შემადგენლობა ერაყში საზღვიმო ვითარებაში გააცილა.

მომდევნო 2006 წლის დასაწყისში, მე-11 ბატალიონის ერაყში სამსახურის დროს ბატალიონის სრული შემადგენლობა დაჯილდოვდა სპეციალური მედლებით, რომელთაც მხოლოდ ამერიკელ ჯარისკაცებს ანიჭებენ განსაკუთრებული დამსახურების გამო. ბატალიონის მეთაურს, შავლეგ ტაბატაძეს ამერიკულმა, მხარემ პირველი ხარისხის, დანარჩენ სამხედროებს კი მეორე ხარისხის მედლები გადასცა. მეთაურის განცხადებით, მე-11 ბატალიონი პირველია იმ ქართულ ქვედანაყოფებს შორის, რომლებსაც სამშვიდობო მისია ერაყში აქვთ შესრულებული და მედლები დაიმსახურეს. საქართველო წარმოადგენდა „უსაფრთხოების მხარდამჭერი საერთაშორისო ძალების“ (ISAF) ოპერაციის ყველაზე მსხვილ კონტრიბუტორ ქვეყანას ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის არაწევრი/პარტნიორი ქვეყნებიდან. ამასთან, ნატოში გაწევრიანება ქვეყნის საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის ერთ-ერთი ძირითადი პრიორიტეტია. ზემოხსენებული პოლიტიკური მიზნების მხარდასაჭერად, საქართველოს შეიარაღებული ძალები კვლავ განაგრძობდა ორმხრივ და მრავალმხრივ თანამშრომლობას, მრავალეროვნულ წვრთნებსა და საერთაშორისო ოპერაციებში მონაწილეობას. 2006 წლის გაზაფხულზე საქართველოს თავდაცვის სფეროს წარმომადგენლებმა განაცხადეს, რომ საქართველო შემოდგომაზე ჩაერთვება ავღანეთის სამშვიდობო ოპერაციებში. ლაპარაკია სამოქალაქო და სამხედრო კომპონენტებზე, კერძოდ, ავღანეთის რეაბილიტაციის პროგრამაში ქართველი მედიკოსების, ინჟინრების და სხვა სპეციალისტების ჩართვაზე, რომელთა უსაფრთხოებას ქართული ქვედანაყოფი უზრუნველყოფდა. მრავალეროვნულ ანტიტერორისტულ, სამშვიდობო, სამაშველო და ჰუმანიტარულ ოპერაციებში მონაწილეობით საქართველო იღებს მდიდარ გამოცდილებას, თუმცა უფრო მნიშვნელოვანია ის, რომ ამით მას თავისი წვლილი შეაქვს ევროა-ატლანტიკური უსაფრთხოების განმტკიცებაში. მსოფლიოს ანტიტერორისტული კოალიციის წევრობით საქართველოს საკუთარი წვლილი შეაქვს მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონში მშვიდობისა და სტაბილურობის განმტკიცებაში. საქართველოს სამხედრო მოსამსახურეები მონაწილეობდნენ NATO-ს ოპერაციებში ავღანეთში და სამშვიდობო მისიით იმყოფებოდნენ კოსოვოსა და ერაყში.

კავკასია თავისი გეოპოლიტიკური მდებარეობით და ბუნებრივი რესურსების მრავალფეროვნებით მსოფლიოს უნიკალური რეგიონია. სწორედ ამიტომ ამ რეგიონს დიდი როლი ენიჭება ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის, ევროკავშირის და ამერიკის შეერთებულ შტატებთან ეკონომიკური ურთიერთობის განვითარება-გაფართოების საქმეში. უკანასკნელ პერიოდში კავკასიური ფაქტორი მსოფლიო არენაზე მნიშვნელოვნად გაძლიერდა და კავკასია მსოფლიოს უდიდესი სახელმწიფოების, საერთაშორისო ორგანი-

ზაციებისა და უმსხვილესი საერთაშორისო, ტრანსეროვნული კომპანიების აქტიური ყურადღების ცენტრში მოექცა.

დასკვნის სახით შეგვიძლია ჩამოვყალიბოთ, რომ ვაშინგტონის ინტერესები სამხრეთ კავკასიაში კომპლექსურია: ოფიციალური ვაშინგტონი ახერხებს ერთმანეთს შეუთავსოს ენერგეტიკულ პრობლემებთან და გეოპოლიტიკურ მოსაზრებებთან დაკავშირებული ღონისძიებები იმისათვის, რათა მიაღწიოს ყოვლისმომცველ რეგიონულ სტაბილურობას სამხრეთ კავკასიაში. ზემოდ აღნიშნული მოვლენების განხილვის შემდეგ, შეგვიძლია დავასკვნათ, აშშ-ს არ აქვს ერთ-განზომილებიანი მიდგომა სამხრეთ კავკასიის სამივე სახელმწიფოს მიმართ. თუმცა, აშშ-ს აქვს სამი სტრატეგიული ინტერესი, რაც საერთოა სამხრეთ კავკასიის მთელი რეგიონისთვის. ეს ინტერესებია: 1) ენერგეტიკა: ვაშინგტონისთვის ძირითადი სტრატეგიული ინტერესია; 2) უსაფრთხოება: ტერორიზმთან ბრძოლა, მასობრივი განადგურების იარაღის გაუვრცელებლობა, შეიარაღებული კონფლიქტების თავიდან აცილება, რეგიონის ქვეყნების ტერიტორიული მთლიანობის მხარდაჭერა; 3) შიდა რეფორმების განხორციელება: რეფორმები დემოკრატიისა და ეკონომიკის სფეროებში ამ საკითხების წარმატებით გადაწყვეტის შემთხვევაში, აშშ მიაღწევს თავის მიზანს კავკასიის რეგიონში და მისი მოწინააღმდეგეების გავლენის სფეროების ფლობას მინიმუმამდე დაიყვანს.

საქართველო აქტიურად აგრძელებს ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ ინიცირებული ანტიტერორისტული კოალიციის პოლიტიკურ და სამხედრო მხარდაჭერას. ამერიკის შეერთებული შტატების დახმარების პროგრამებით გაწვრთნილი ნაწილები წარმატებით მონაწილეობდნენ ანტიტერორისტულ და სამშვიდობო მისიებში საქართველოში და მის საზღვრებს გარეთ. საქართველო-აშშ-ს პარტნიორობაში კი აღსანიშნავია, რომ ორი ქვეყნის ეროვნული ინტერესი შეიძლება სავსებით ბუნებრივად ემთხვეოდეს ერთმანეთს, ამავე დროს ვაშინგტონის დახმარება საქართველოსათვის განსაკუთრებულია, არა მხოლოდ უკანასკნელის სახელმწიფოებრივი ძლიერების გენერირების თვალსაზრისით, არამედ რეფორმებსა და დემოკრატიზაციაშიც. ამავე კონტექსტში, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ჩრდილო-ატლანტიკურ ალიანსის მხრიდან საქართველოზე გაწვევრიანების სამოქმედო გეგმის გავრცელებას, რაც აუცილებელი წინაპირობაა ხსენებულ ორგანიზაციაში სრულუფლებიანი წევრობისთვის. ქართული საზოგადოებისათვის მისაღებია დასავლეთის დემოკრატიული მოდელი, მას სურს დასავლეთის ნაწილი იყოს, რადგანაც დასავლეთის ნაწილად ყოფნა მას რუსეთისგან დამოუკიდებლობას განუშტკიცებს. სწორედ ამიტომ, დასავლური ლიბერალური მოდელისადმი სწრაფვა უსაფრთხოების მიზეზებითაა განპირობებული.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. გვალია გ. როგორ ირჩევენ პატარა ქვეყნები სტრატეგიულ მოკავშირეებს? დაბალანსების და მიტმასნების სტრატეგიები სამხრეთ კავკასიის რეგიონში, სადისერტაციო ნაშრომი. თბილისი 2013.
2. გუდაძე ა. სატრანზიტო პოტენციალის გაზრდის შესაძლებლობების გამოკვლევა საბაჟო ლოგისტიკის პრინციპების დანერგვის საფუძვლებზე, დისერტაცია. ქუთაისი 2019.
3. დარჩიაშვილი დ. უსაფრთხოების სექტორის რეფორმა საქართველოში 2004-2007. თბილისი 2008.
4. კოპიტერსი ბ. საქართველოს უსაფრთხოების მოდელი: ცენტრი-პერიფერია (სახელმწიფოებრიობა და უსაფრთხოება: საქართველო „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ. ბრუნო კოპიტერსი და რობერტ ლეგვოლდი. (რედ) თბილისი, 2006.
5. საქართველოს ეროვნული სამხედრო სტრატეგია. თბილისი 2014.
6. სახელმწიფო და უსაფრთხოება. თბილისი 2006 წელი.

7. საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია,
<http://www.nsc.gov.ge/files/files/National%20Security%20Concept.pdf>.
8. სამხედრო ჟურნალი „არსენალი“. 2004-2007 წლების გამოცემები.
9. ხუციშვილი ნ. საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების ძლიერი და სუსტი მხარეები, სამაგისტრო ნაშრომი. თბილისი, 2020.
10. <http://www.whitehouse.gov> აშშ-ის პრეზიდენტის ადმინისტრაცია.
11. <http://www.state.gov> აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტი.
12. <https://ge.usembassy.gov/ka> აშშ-ის საელჩო საქართველოში.
13. <http://www.president.gov.ge> საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია.
14. <http://www.parliament.ge> საქართველოს პარლამენტი.
15. <http://www.mfa.gov.ge> საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
16. <https://mod.gov.ge> საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო.
17. usa.mfa.gov.ge საქართველოს საელჩო აშშ-ში.
18. Civil.ge
19. STRATEGIC PLAN . Fiscal Years 207-2009. Revised May 7, 2007.
20. U.S. Department of State „U.S. Interests and foreign policy priorities in South Asia,“ statement before the house committee on international Relations, Washington, DC, June 22,2004.